

16. olvasólecke Precíziós és hagyományos repce termesztés ökonómiai kérdései

Dr. Barancsi Ágnes
főiskolai docens

A precíziós gazdálkodás szervezése és gazdaságtana
(növénytermesztés)

Olvasási idő: 10 perc

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült
az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-
16-2016-00014

*Az olvasóleckecíme: **Precíziós és hagyományos repce termesztés
ökonómiai kérdései***

AZ OLVASÓLECKE TARTALMA

I. Anyag és módszer

II. A repce költség- és jövedelemadatai a hagyományos intenzív és precíziós technológiáknál

III. Ellenőrző kérdések

IV. Plusz feladat kiválóságoknak

V. Irodalom források

Az olvasólecke címe: Precíziós és hagyományos repce termesztés ökonómiai kérdései

A lecke I. témaköre a Agrárgazdasági Kutató Intézet által történt felmérés ismérveiről szól. A téma rövid áttekintése kellő alapot ad a repce termesztő gazdaság ágazati eredményeinek megismeréséhez.

- ismernünk kell a mintavétel ismérveit

A lecke II. témaköre a teszt és kontroll repce termesztő üzemek közötti eltérések megismeréséről szól. Az eredmények kellő információt szolgáltatnak a precíziós technológiára való áttérés lehetőségeiről

- megismerjük a repce tesztüzemek termelési értékét alakulását a kontrollcsoporthoz viszonyítva
- megismerjük a repce tesztüzemek termelési költségeinek alakulását a kontrollcsoporthoz viszonyítva
- megismerjük a repce tesztüzemek ágazati eredményeinek alakulását a kontrollcsoporthoz viszonyítva

*Az olvasólecke címe: **Precíziós és hagyományos repce termesztés ökonómiai kérdései***

A lecke I. témaköre a Agrárgazdasági Kutató Intézet által történt felmérés ismérveiről szól. A téma rövid áttekintése kellő alapot ad a repce termesztő gazdaság ágazati eredményeinek megismeréséhez.

I. Anyag és módszer

Az **Agrárgazdasági Kutató Intézet** (AKI) 2017-ban kérdőíves felmérést, mélyintéjút végzetett a precíziós és a talajkímélő gazdálkodás szántóföldi növénytermesztésben való elterjedtségére és alkalmazásuk körülményeivel kapcsolatban.

Az AKI tesztüzemi rendszer-ben található 1000 db szántóföldi növénytermesztő üzem közül 656 db üzem adott választ, de a kitöltők közül 45 db folytatott precíziós növénytermesztést, azaz a 656 db válaszadó 6,9 % végzett precíziós tevékenységet.

A kutatás során a cél a precíziós növénytermesztés statisztikailag igazolható közgazdasági hasznának kimutatása volt.

A vizsgálat tárgyát, **16 db** barna erőtalajon gazdálkodó **precíziós** napraforgó termesztéssel foglalkozó **gazdaság** képezte.

Az olvasólecke címe: *Precíziós és hagyományos repce termesztés ökonómiai kérdései*

II. A lecke II. témaköre a teszt és kontroll repce termesztő üzemek közötti eltérések megismeréséről szól. Az eredmények kellő információt szolgáltatnak a precíziós technológiára való áttérés lehetőségeiről

III. A repce költség- és jövedelemadatai a hagyományos intenzív és precíziós technológiáknál

A repce költség- és jövedelemadatai a hagyományos intenzív és precíziós technológiáknál barna erdőtalaj esetén

Megnevezés	Hagyományos technológia	Precíziós technológia	Különbség	
	ezer HUF/hektár		százalék	
<i>Költségek</i>				
Anyagköltség	142 633	126 592	-16 041	-11,2
<i>Műtrágyaköltség</i>	<i>52 200</i>	<i>36 159</i>	<i>-16 041</i>	<i>-30,7</i>
Őszi alaptrágya	31 200	21 800	-9 400	-30,1
Folyékony trágya	21 000	14 359	-6 641	-31,6
<i>Vetőmagköltség</i>	<i>30 433</i>	<i>30 433</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
<i>Növényvédőszer-költség</i>	<i>60 000</i>	<i>60 000</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
Gépi munkák költsége	70 223	70 223	0	0,0
Kémiai tarlóápolás	3 000	3 000	0	0,0
Műtrágyaszórás	3 500	3 500	0	0,0
Forgatás nélküli alpművelés	12 500	12 500	0	0,0
Magágykészítés	5 873	5 873	0	0,0
Permetezés I.	3 000	3 000	0	0,0
Vetés	8 500	8 500	0	0,0
Permetezés II.	3 000	3 000	0	0,0
Kultivátorozás	9 000	9 000	0	0,0
Permetezés, 3 alkalommal	9 000	9 000	0	0,0
Betakarítás	12 850	12 850	0	0,0
Szárítás	0	0	0	-
Személyi jellegű költségek	5 000	5 000	0	0,0
Egyéb költség	80 000	82 000	2 000	2,5
Földbérleti díj	80 000	80 000	0	0,0
Szaktanácsadási költség	0	2 000	2 000	-
Közvetlen költség	297 856	283 815	-14 041	-4,7
<i>Általános költség</i>	<i>29 786</i>	<i>28 382</i>	<i>-1 404</i>	<i>-4,7</i>
Termelési költség	327 642	312 197	-15 445	-4,7
<i>Önköltség (ezer HUF/t)</i>	<i>109,2</i>	<i>99,1</i>	<i>-10,1</i>	<i>-9,3</i>
<i>Hozam, termelési érték, jövedelem, jövedelmezőség</i>				
<i>Hozam (t/ha)</i>	<i>3,0</i>	<i>3,2</i>	<i>0,2</i>	<i>5,0</i>
<i>Piaci ár (HUF/t)</i>	<i>110 000,0</i>	<i>110 000,0</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
Árbevétel (HUF/ha)	330 000	346 500	16 500	5,0
Támogatások (HUF/ha)	70 000	70 000	0	0,0
Termelési érték (HUF/ha)	400 000	416 500	16 500	4,1
Jövedelem (HUF/ha)	72 358	104 304	31 945	44,1
Tevékenységi jövedelem (HUF/ha)	2 358	34 304	31 945	1 354,5
Fedezeti pont (t/ha)	3,0	2,8	-0,1	-4,7
Költségarányos jövedelem (százalék)	22,1	33,4	11,3	51,3
Költségszint (százalék)	81,9	75,0	-7,0	-8,5

Az olvasóleckecíme: *Precíziós és hagyományos kukorica termesztés ökonómiai kérdései*

A hektáronkénti **termelési költség** a **repcénél** hagyományos termelési mód mellett 327,6 ezer forint, miközben **helyspecifikus gazdálkodásnál kevesebb**, 312,2 ezer forint.

A **megtakarítás** a **műtrágya felhasználásban** jelentkezik, ahol 16,0 ezer forint a költségelőny, a teljes tápanyagutánpótlás 30,7 %. A vetőmag, a növényvédőszer, a gépi munkák költsége azonos a kétféle művelési mód esetében, **növekedést** a ráfordításokban a **szaktanácsadás** okoz. Összességében a **költségek** 4,7 %-a „**spórolható meg**” a pontosabb gazdálkodással, amely arányszám a vizsgált növények körében

A repce **termésátlaga** 3,0 tonna hektáronként a hagyományos gazdálkodásnál, **magasabb** a modern technológiánál, az eltérés 5 %. Az **árbevétel** 110,0 ezer forintos piaci ár mellett hektáronként rendre 330,0 és 346,5 ezer forint. A 70,0 ezer forint összegű támogatással együtt 400,0 ezer forint **termelési érték** keletkezik a hagyományos gazdaságokban és ennél 16,5 ezer forinttal **magasabb** a precíziós technológiánál.

A költségek levonása után a hagyományos termelésnél 72,4 ezer forint **nyereség** marad, a helyspecifikusnál magasabb.

A földbérleti díjat és a támogatásokat figyelmen kívül hagyva hagyományos technológiával 82,4 ezer forint, a precízióssal 114,3 ezer forint **nyereség** érhető el.

A bevételek és ráfordítások 3,0 tonnás termésátlagnál egyeznek meg a hagyományos művelés esetében és ennél 0,2 tonnával alacsonyabb szinten a precíziós technológiánál.

A **költségarányos jövedelem** **magasabb** (33,4 %) a helyspecifikus művelésnél és 22,1 % a hagyományos termelésnél.

RÉSZLETEK ITT

http://repo.aki.gov.hu/2488/1/2017_K_03_Precizios_konyv_web_pass.pdf

Az olvasólecke címe: Precíziós és hagyományos repce termesztés ökonómiai kérdései

III. Ellenőrző kérdések:

1. Hogyan alakult az átlaghozam a precíziós repce termesztés során?
2. Hogyan alakult a termelési érték a precíziós repce termesztés során?
3. Hogyan alakult a termelési költség a precíziós repce termesztés során?
4. Hogyan alakult az ágazati eredmény a precíziós repce termesztés során?

IV. Plusz feladat a kiválóságoknak

Egy 150 ha-os gazdaság szántóterületének 80%-án őszi búzát, a maradékon repce termelnek. 2020-ban 5000 kg/ha étkezési búza termett és 57.000 Ft/t áron értékesítették a közeli malomnak. A napraforgó termésátlag 2,3 t/ha volt és 165.000 Ft/ha áron adták el. Számolja ki a 1 ha-ra jutó termelési értéket!

V. Irodalom források

http://repo.aki.gov.hu/2488/1/2017_K_03_Precizios_konyv_web_pass.pdf 2020.12.08.